İBN TEYMİYYE (661/728)

M.Sait ŞİMŞEK

Takıyyuddin Ebu'l-Abbas b. Abdilhalim b. Teymiyye (661/1263) yılında Harran'da ilim ehli bir ailede doğmuş ehl-i sünnet mezheblerinden birisi olan Hanbeli mezhebi âlimlerinden ileri gelen İslâm bilginlerinden birisidir.

Talebesi ibn Abdul-hadi onun hakkında şöyle der: "Rabbani bir imam, ümmetin müftüsü, ilim denizi, hafızların seyyidi, asrının eşsiz bir âlimi. Şeyhu'l İslâm, Kur'an'ın tercümanı, zahidlerin önderi, abidler içinde sessiz, bid'atçıların düşmanı ve müctehid imamların sonuncusu olan İbn Teymiyye'nin nesebi şöyledir: Takıyyuddin Ebu'l-Abbas Ahmed b. Şihabeddin Abdulhalim b. Şeyhu'l-İslam Mecduddin Abdu's-Selâm b. Ebi Muhammed Abdullah b. ebi Kasım el-Hudr b. Muhammed b. el-Hudr b. Ali b. Abdillah b. Teymiyye el-Harrânî"

İbn Teymiyye hicri 10 Rebiu'l-evvel 661 (22 Ocak 1263) pazartesi günü Harran'da dünyaya gelmiştir. Ailesi ilim ve dindarlıkla meşhur Hanbeli mezhebine mensub ders, fetva ve telifle meşgul olmuş tanınmış bir ailedir. Bu aile zeka, hatırlama, hafıza ve surat-i intikal hususunda eşsiz bir aile olarak şöhret bulmuştur. Lakin ibn Teymiyye bütün bu özellikleri de ailesinden daha ileri seviyededir. Devrin âlimleri ve hocaları ondaki bu müthiş hatırlama gücü ve hafıza kuvvetine hayran kalmışlar, bu hususiyetleri ile de Dımaşk ve çevre şehirlerde şöhret kazanmıştır. Haleb şehrinden bir âlim İbn Teymiyye'nin bu özelliklerini işitmiş ve onu görmek için Dımaşk'a gelmişti. O zaman daha çocuk yaşta olan İbn Teymiyye'ye bu zat onüç tane hadisi imlâ suretiyle yazdırır. İbn Teymiyye hadisleri bir tahta üzerine yazar Halebli âlim İbn Teymiyye'den yazdırdığı hadisleri tekrar okumasına fırsat vermeden kendisine ezberden söylemesini ister. İbn Teymiyye hadisleri yazdığı tahtayı bu zata verir ve dinle diyerek hadisleri dinlediğinden daha güzel ezbere okuyuverir. Halebli âlim aynı şeyi seçtiği bazı hadis isnadlarını yazdırarak tekrarlar, İbn Teymiyye de aynı güzellikte ezbere okur. Bunun üzerine Halebli âlim "eğer bu çocuk yaşarsa onun çok büyük bir şöhreti olacak böyle zeki bir insan görülmemiştir" der.

Dedesi Mecduddin için muasırı olan bazı âlimler mutlak müctehid ifadesini kullanmışlardır. Babası da büyük bir âlimdir. Dımaşk'taki Sıkeriyye medresesinin hocalığı İbn Teymiyye'ye babasından geçmiştir. Babası 682 (1283) yılında vefat etmiştir. Moğolların Harran'ı işgalinden sonra İbn Teymiyye yedi yaşında iken ailesi Dımaşk (Şam)'a hicret etmiştir (Ebu'l Hasan en-Nedvî, el-Hafız Ahmed b. Teymiyye, Kuveyt 1978, s. 34).

İbn Teymiyye Dımaşk şehrinde bir çok büyük âlimden ders okumuş talebesi İbn Abdulhadi onun ders aldığı hocalarının iki yüzden fazla olduğunu söylemiştir (M. Halil Herras, İbn Teymiyye es-Selefi, s. 26).

İbn Teymiyye önce Kur'an'ı ezberlemiş, o dönem bilinen bütün ilimleri okumuş arap dili ile ilgili çalışmalara çok önem vererek lugat ve gramer ilminde otorite sahibi bir âlim olmuştur. Hatta Sibeveyh'in arap gramerinde çok önemli bir yeri olan kitabını incelemiş, tenkit etmiş ve bazı meselelerde onun görüşlerine karşı çıkmıştır. Sibeveyh'in zayıf kaldığı noktaları tesbit ederek hatalarını ortaya çıkarmıştır. Bu çalışmaları ona ilmi hayatı boyunca bütün telifatında kullanacağı bir Arapça melekesi kazandırmıştır. İbn Teymiyye arap edebiyatının meşhur mensur ve manzum metinlerinden büyük bir kitap olacak kadarını da ezberlemiştir. Zehebi (ö. 748/1347- 1348) onun bu özelliğini şöyle anlatır: "Arap dili hakkındaki bilgisi gerçekten çok kuvvetliydi."

İbn Teymiyye Kur'an'ın tefsiri ile de ciddi bir şekilde ilgilenmiş ve bu konuda çok çaba sarfetmiştir. Nitekim bunu onun eserlerinde müşahede etmek mümkündür. Hafız Zehebî "İbn Teymiyye uzun yıllar cuma günleri ezberden Kur'an'ı tefsir etti, zekası parılparıldı. Tefsir

ilmindeki bilgisi son noktadaydı" demiştir. Hafız el-Berzalî (738/1337-1338) onun tefsirindeki yerini "tefsir hakkında konuşmaya başlayınca insanlar onun bu konudaki bilgisinin çokluğu, üslubunun güzelliği, bir konudaki görüşleri değerlendirişinin isbatı, zayıf ve batıl görüşleri tesbit edişindeki kabiliyeti ve her ilimdeki mahareti karşısında şaşkınlığa kapılırdı. Onu dinleyenler onu hayret ve beğeniyle dinlerdi sözleriyle anlatır. İbn Teymiyye Kur'an hakkında öğrendikleriyle yetinmez Rabbine yönelerek Kur'an'ı hakkıyla anlamayı kendisine nasip etmesi için dua eder ve şöyle derdi: "Bir ayeti yüz kadar tefsirden mütalaa eder, sonra Allah'tan anlayış ister ve şöyle dua ederim: "Ey Adem'e ve İbrahim'e öğreten Allahım bana da öğret." Bazen de tenha bir mescide giderdim. Toprağa yüzümü sürer ve Allah'a şöyle dua ederdim: "Ey İbrahim'e ilim veren. Bana de ince anlayış ve ilim ver." İbn Aybek es-Safedî (764/1362-1363) İbn Teymiyye'den tefsir dinleyenlerin ifadesine göre, İbn Teymiyye'nin şöyle dediğini nakletmiştir: "Ben yüz yirmi kadar tefsire bakar sonra içlerinden sahih olan görüşü seçerdim." ibn Teymiyye'nin tefsirdeki metodu, selef alimlerinin görüşleri çerçevesinde Kur'an'ı tefsir etmek ve onların görüşlerinin dışına çıkmamaktır. Kendi fikir ve istidlallerini katmadan selef âlimlerinin Kur'an'ın bütün ayetleri için ayrı ayrı tefsire gerek yoktur. Çünkü bazı ayetler zaten herkesin anlayacağı kadar açıktır. Bazılarını da birçok müfessir açıklamıştır. Lakin bir kısmı vardır ki âlimler bile onların tefsirinde zorlanmış ve ihtilaf etmişlerdir. Çoğu zaman insan bu kabil ayetler için birçok tefsire baksa bile ayetin anlamını anlayamaz.

İbn Teymiyye'ye göre Kur'an'da öyle ayetler vardır ki bir tanesi tefsir edildiğinde onun benzeri olan bir çokları ona benzetilerek tefsir edilebilir. İşte bu ayetlerin tefsirine delilleri de serdedilmek suretiyle önem verilmesi gerekmektedir. Çünkü bunlardan bir tanesi tam manasıyla anlaşılırsa benzerleri de onun gibi tefsir edilebilir.

İbn Teymiyye hadîs ilmiyle de meşgul olmuş, hadîs ilmine çok önem vermiştir. Talebesi İbn Abdulhâdî'nin ifadesine göre Ahmed b. Hanbel'in Müsned'ini ve Kütüb-i Sitte'yi defalarca hocalarından okumuştur. Hafız Zehebî onun hadis ilmindeki derin bilgisi hakkında şu olayı anlatır: " İskenderiye'de tutuklu iken Sebte valisi, ondan ezberindeki hadisleri ravilerini değerlendirmek suretiyle yazıp göndermesini ve bunların rivayeti için kendisine icazet vermesini istedi. İbn Teymiyye ezberindeki hadislerden on varak kadar isnadlarıyla birlikte yazıp gönderdi. Bu gönderdiği rivayetleri ve ravi değerlendirmelerini en büyük muhaddis bile onun kadar mahir yapamazdı. Tabakat ve hadis usulü ilimlerinde tam bir uzmanlığı vardı. Al-i ve Nazil isnadları, sahih ve sakim isnadları metinleriyle beraber çok iyi bilirdi. Onun döneminde bu konularda onun kadar, hatta onun ilmine yaklaşabilen bir âlim yoktu. Ezberindekini takdim edişindeki mahareti hadisten delil çıkarmadaki gücü gerçekten hayret uyandıracak derecedeydi. Kütüb-i Sitte ve Müsned'i çok iyi biliyordu, öyle ki onun hakkında şöyle söylenmiştir: "İbn Teymiyye'nin bilmediği hadis, hadis değildir" (Muhammed Hasan el-Mucavi es-Saalibi, el-Fasl, el-Fikrü's-Sami fi Tarihi'l Fıkhi'l-İslâmi, Medine 1977, II, 362). Yine de unutulmamalıdır ki ilmi bütünüyle ihata Allah'a mahsustur. Ancak onun diğer âlimlerden fark, onun ilmi denizden avuçlaması diğerlerinin ilmi küçük kanallardan alıyor olmasıdır.

Hafız Zemlekani (727/1327) onun hadis ilmindeki yerini şöyle anlatır: "Beşyüz seneden beri hıfzı ondan daha kuvvetli olan görülmemiştir." Hafız el-Mizzi onun hakkında: "İbn Teymiyye'den daha iyi Kur'an'ı ve sünneti bilen ve en güzel şekilde onların yolundan giden görmedim" demiştir.

İbn Teymiyye naklî ilimde ileri seviyede olduğu gibi, felsefe ilimlerini, mantık ve kelâm ilmini de tahsil etmiştir. Bu ilimleri iyice öğrenmiş ve keskin görüşleri tenkitçi yaklaşımlarıyla tenkit etmiştir. Bu ilimlerin tenkidi için birtakım prensipler de belirlemiştir.

Bu ilim sahalarında İbn Teymiyye'nin önemli eserleri vardır. Bunlardan birkaçı şunlardır: "er-Redd a'la'l-Mantıkiyyin","Nakzu'l-Mantık", "Nakzu Tesisi'l-Cehmiyye", "Dır'u tearuzi'l-akl ve'n-nakl".

İbn Teymiyye felsefe ve kelâm ilmi ile ilgili eserler yazmasına rağmen bu ilimlerle uğraşıp az-çok bunlardan etkilenen diğer âlimler gibi felsefeden etkilenmemiştir. Onun bu ilimleri öğrenmesinden maksadı İslâm'ın güzelliklerini, İslâm davetini anlatmak, dinin emir ve yasaklarına uymaya insanları teşvik etmektir. Bundan dolayı onun yazdığı eserlerin çoğunluğu ehl-i bid'at ve ilhâdın reddiyle ilgilidir. Dehrîler, kaderîler, cehmiyye, mu'tezile, vahdet-i vücudçular ve felsefeciler hakkında da reddiyeler yazmıştır. Bunun sebebini kendisi şöyle anlatır: "Ehl-i bid'at ve dalâlet hakkında çok eser yazmanın sebebi, bunların dalâletin yuları ile din dışına çıktıklarını bunların tertemiz İslâm dinini herhangi bir din ve görüşle iptal etmek istediklerini, insanları dini esaslarda şüpheye düşürdüklerini gördüğümden dolayıdır. Onun için kitap ve sünnetten yüz çevirip bu gibi kimselerin görüşlerine değer verenlerin çoğunun dinsizleştiğini tesbit ettim. Dinsizleşmeseler bile dini hususlarda yakînlerini ve itikadlarını kaybettiklerini anladım. İşte bu sebeplerden gayretimin çoğunu dinin temel prensiplerini anlatmaya ve bid'atçıların görüşlerini Allah'ın lütfuyla aklî ve ikna edici cevaplarla cevaplamaya harcadım." Bir gün yahudinin biri ona sekiz beyitlik bir şiirle kader hakkında soru sorar. İbn Teymiyye başını önüne eğer biraz düşündükten sonra cevap vermeye başlar. Mecliste hazır bulunanlar önce bu cevabın nesir olduğunu zanneder. Biraz düşününce soru soran yahudinin şiirinin vezninde ve kafiyesinde yaklaşık 184 beyitlik eğer şerh edilse iki büyük cilt tutacak meseleleri ihtiva eden bir şiir olduğunu anlarlar.

Fıkıh ilmindeki yeri: İbn Teymiyye'nin ailesi ehl-i sünnetten Hanbelî mezhebine bağlı idi. Ancak bu bağlılık Ahmed b. Hanbel'in belirlediği temel esaslara uygun bir bağlılıktır. Bunlardan en önemlisi "kim olursa olsun hiç kimsenin görüşünü Kur'an ve sünnetin önüne geçirmemek şeklinde özetlenebilir." Ahmed b. Hanbel bunu şu sözüyle açıklamıştır: "Hadis sahih ise o benim mezhebimdir." Bu ailemin bu usul üzere olduğunu dedesi Mecduddin'in 5029 hadisi içine alan "el-Münteka min Ahbari'l-Mustafa". isimli eserinden de anlamak mümkündür. Ecdadının benimsediği usul ve görüşlerin çerçevesinde İbn Teymiye büyüdü gelişti ve Allahu Teâlâ'nın ona bahşettiği fıtrî kabiliyetler ile de mutlak müctehid seviyesine ulaştı. Nitekim onun müctehidliği konusunda, o dönemdeki âlimlerin çoğu ittifak etmiştir. Hafız Berzalî onun hakkında: "O kendisine toz kondurulmaması gereken ictihad seviyesine ulaşmış ve müctehidliği şartlarını kendisinde toplamış bir imamdır" der. İbn Hacer el-Askalânî, "O bir beşerdir hata da eder isabet de. İsabet ettiği konular daha fazladır, onlardan istifa etmek gerekir. Bu isabet ettiklerinden dolayı Allah'ın merhametine kavuşacağı ümit edilir. Hata ettiği yerlerde taklit edilmez, ancak mazurdur. Çünkü onun dönemindeki âlimler onun ictihad şartlarına sahip olduğunu kabul etmişlerdir" der. Hafız Zehebi onun hakkında şöyle der: "Şu anda o belli bir yaşa gelmiştir. Belirli bir mezhebin görüşüne göre değil bildiği deliller neyi anlatıyorsa ona göre fetva verir. Onun sünnete ve selefi metoda çok faydası olmuş bu metot üzere delilleriyle ve mukaddimeleriyle birlikte daha önce kimsenin yapamayacağı şekilde hükümler vermiştir."

Fıkıh ilminde bir çok kaide ve usul belirlenmiş, Makdîsî'nin "Umdetu'l-Ahkâm" adlı eserini şerhetmiştir. Mahmud Şukri Alûsî "Bu şerhte hiçbir gözün görmediği hiçbir kulağın işitmediği güzellikte bilgiler var" demiştir. Bütün bunlarla beraber İmam İbn Teymiyye ehl-i sünnetten tedvin edilmiş olan dört mezhep imamlarını tazim etmiş, ilim fazilet zühd ve ibadette bu imamların üstünlüğünü kabul ederek bu konuda "Ref'u'l Melâm ani'l-Eimeti'l-a'lâm" isimli bir eser de telif etmiştir. Bu eserin dört mezheb imamını yaptıkları hataların sebeplerini ve özürlerini anlatmak onları müdafaa etmek için yazmıştır. Hafız Zehebi onun mezhepler hakkındaki tavrını şu sözlerle anlatır

"İbn Teymiyye sahabe ve tabiinin mezhep ve görüşlerini çok iyi bilirdi. Bir meseleyi anlattığında o konuda dört mezhebin görüşlerini de bildirirdi. Ancak belirli bazı konularda onlara muhalefet etmiş ve bu konularda da kitap ve sünnetten delil getirmiştir.

Tarih ilmi hakkında diğer dini ilimleri tedrisle meşgul olduğu gibi meşgul olmamıştır. Buna rağmen büyük İslâm tarihçisi ez-Zehebî "onun tarih ile siyer ilmindeki bilgisi insanları hayrete sevkederdi" demiştir.

Sonuç olarak İbn Teymiyye kendi döneminde bilinen bütün ilimlerle meşgul olmuş yukarıda sayılan ilimlerin dışında usûlü'l-fıkh, tasavvuf, sulûk, hat ve hesap ve diğer ilimlerle de ciddi bir şekilde ilgilenmiştir. Bütün ilgilendiği ilimlerde eşsiz ve erişilmezdi. İbn Seyyidi'n-Nâs (734) onun hakkında şunları söyler: "Bütün ilimlerde kendi çağındaki insanlardan üstündü. Hiç bir göz onun gibisini, o da kendisi gibisini görmemiştir." İbn Dakiku'l-îd (702): "İbn Teymiyye ile oturup konuşunca gördüm ki bütün ilimler iki gözünün önünde geçiyor. Oradan istediğini alıyor, istemediğini almıyor" der. Allame ez-Zemlekanî" ona bir ilimden sorulunca onu gören ve dinleyen onun cevapları karşısında bu ilimden başka bir ilim bilmiyor zanneder ve bu ilimde onun dengininin olmadığına kanaat getirirdi." der.

İbn Teymiyye aynı zamanda vera, takva, kanaat ve zühd sahibi bir insandı. Talebesi Hafız Bezzar onun bu özelliklerini şu sözleriyle anlatır: "İbn Teymiyye'nin güzel hanıma, tatlı bir cariyeye, iyi eve, bir hamiye, bostan ve bahçelere rağbet ettiği duyulmamış; para pul için gayret etmemiş, bineklere hayvanlara, nimetlere ve güzel elbiselere meyletmemiş; makam elde etmek için boğuşmamış; mübah olan birtakım kazançlar elde etmek için de aşırı bir gayret göstermemiştir." Söze şöyle devam eder: "Biz onu dünya lezzetleri ve nimetlerinden bahsederken, dünyalık sözlerle meşgul olurken ve maişeti için insanlardan bir şeyler isterken hiç görmedik. Bilakis bütün himmetini âhiret için ve Allah'a yaklaştıracak şeyler için sarfederdi." Cesareti hakkında Zehebi şöyle der: "Onun cesareti darb-ı mesel olmuştur. O bu cesaretiyle büyük kahramanlarla benzerdi." Tatar komutanı Gazan Han müslümanların memleketlerini ve topraklarını istila ettiğinde onun müslümanları ve sultanı Gazan'a karşı Allah yolunda savaşa teşvik etmesi en güzel şekilde onun kahramanlığı anlatır. Gazan ile karşılaşmış onu kınamış ve karşı çıkmıştır. Bu karşılaşma hakkında enteresan şeyler anlatılmıştır.

İbn Teymiyye yaşadığı dönemdeki toplumun gerçeklerini iyi tesbit etmiş, toplumun hastalıklarını anlamış ve ilmini bedenini "insanlar içinden çıkarılmasına hayırlı ümmeti övgüsüne kavuşmak için sarfetmiştir. Emr bi'lma'ruf ve'n-nehy ani'l-münker yapmış şehirlerdeki valilere ve sultanlara nasihat etmiş yaptıkları kötülükleri kınamış bundan dolayı da birçok defa hapse atılmıştır. Hapiste kaldığı müddetçe haline razı olarak ve hayrı yalnızca Allah'tan isteyerek hapse sabırla mukabele ederek şöyle demiştir: "Düşmanlarım bana ne yapabilirler, ben cennetimi kalbimde, bahçemi göğsümde taşıyorum. Nereye götürülsem onlar benimle beraberdir. Hapsedilmem halvet, öldürülmem şehâdet ve memleketimden sürülmem ise seyahattir." Hapiste iken bir defasında düşmanlarına "Şu kaleyi altınla doldursanız, hapsetmek suretiyle benim için sebep olduğunuz iyiliği bana veremezsiniz." demiştir.

Hapsedilmesinin sebebi bazı muarızların haset ederek hakkında iftira ile onu yöneticilere şikayet etmeleri ve insanların câhil tabakasını onun aleyhine kışkırtmalarıdır. İbn Teymiyye'nin Allahu Teâlâ'nın sıfatlarını layıkıyla ispat etmesi karşısında âciz kalanlar onun mücessime olduğunu iddia etmişlerdir. Bu konu hakkında ehl-i sünnet âlim ve müctehidlerinden İbn Hacer şöyle der: "Onun hakkında söylenen sözlerin birçoğu nefsi birtakım mülahazalar ile söylenmiştir. Onun eserleri kendisini tecsim ile suçlayanları haksız çıkaracak sözlerle doludur. "

Halbuki İbn Teymiyye, tecsim suçlamalarına karşı genelde Buhârî'nin şeyhi Nuaym b. Hammad el-Huzâî'nin şu sözünü naklederdi: "Kim Allah'ı mahlûkatına benzetirse kâfir olur, kim de Allah Teâlâ'nın kendisini vasfettiği bir sıfatını inkâr ederse kâfir olur. Allah'ın ve Resulunün Allah'ı vasfetmek için bildirdiği bir sözü kabul etmek teşbih değildir."

İbn Teymiyye kendisine nisbet edilen kabirlerin ziyaretini yasaklaması Hz. Peygamber (s.a.s)'in kabrini ziyareti yasaklaması, Hz. peygamberin şefâatını inkârı ve bazı müslümanların tekfir etmek gibi görüşlerle iddia edilenlerin aksi görüşlerle doludur. Bu konuda İbn Hacer'in şu sözü güzel bir prensiptir: "Bir adamın fikirlerini onun meşhur kitaplarından araştırmak ve onun fikirlerini nakledenlerin güvenilir olanlarının sözlerine itimat etmek ilim ve akıl ehline yakışan ve gereken bir tutum ve davranıştır."

İbn Teymiyye bazı kendini bilmezler tarafından eleştirilince, İslam âlimleri onu korumak ve onu tanıtmak için kitaplar telif etmişlerdir. İbn Nasıru'd-din (842) "er-Reddü'l Vafir" isimli kitabında 87 tane farklı mezheb ve mesnetteki âlimin İbn Teymiyye'nin hiç tereddütsüz Şeyhu'l İslâm olduğuna dair görüşünü bir araya getirmiştir. Şâfiî mezhebinden İmam Salih b. Ömer el-Buhıtkînî (868/1463-1464) bu kitaptaki takrizinde şöyle der: "Ben İbn Teymiyye'nin bu zamana kadar okuduğum kitaplarında onun küfrünü, zındıklığını gerektirecek bir sözüne rastlamadım. Onun kitaplarında kişiyi ilim ve dinde yükseltecek bid'atçılar ve sapıklarla mücadele gibi meziyetlere rastladım. Yine bu kitapda Hanefi mezhebinin imamlarında Abdurrahman b. Ali (835/1431-32)'nin şu sözü vardır: "İbn Teymiyye'den onun küfrünü, fıskını ve dinde çirkinliğini gerektirecek bir şey nakledilmemiştir." Hanefî mezhep âlimlerinden Bedruddin el-Aynî (855) de şöyle demiştir: "Kim onun kâfir olduğunu söylerse o kâfir olur. Kim onu zındıklığa itham ederse o zındıktır. Bu sözler ona nasıl nisbet edilebilir? Onun kitapları her tarafta yayılmıştır ve onun kitaplarında sapıklık ve tefrikaya işaret eden hiç bir şey yoktur." Bu âlimler gibi daha bir çok âlim bu kitapta İbn Teymiyye'yi tezkiye etmiş ve savunmuştur. Çağdaş müelliflerden Ebu'l-Hasan Ali el-Haseni en-Nedvi onun hakkında takriben 300 sahifelik bir kitap telif etmiştir. Kitabın ismi "el-Hafız Ahmed b. Teymiyye"d ir.

İbn Teymiyye'nin bir çok eseri vardır. Zehebî 1000 (bin) kadar eserinin olduğunu söylemektedir. Onun hakkında "eserlerini saymaya kalksa veya başkası saymak istese sayamazdı" denilmiştir. Beşyüz cilt hacminde üçyüz eser yazdığı da söylenmiştir (Kannûcî, Ebcedu'l-Ulum, Beyrut, (ty.), III, 131).

İbn Teymiyye'nin eserlerinin en büyük özelliği açık ve sade bir uslubla yazılmış olmalarıdır. Bunun en büyük delili onun eserleri aleyhinde söylenen bütün sözlere rağmen okunursa dini çok iyi bildiği, şerîatın maksatlarını çok iyi tanıdığı anlaşılır. Yine onun eserlerinin en önemli taraflarından birisi de mücadeleli cihatla yoğrulmuş bir hayatın içinde yazılmış olmasıdır. Onun eserlerinde bir konu öyle etraflı anlatılır ki (adeta bir ansiklopedi uslubuyla) o konuda başka bir kitaba bakmaya artık gerek kalmaz.

İbn Teymiyye hicri 6 Şa'ban 726 (8 Temmuz 1326) tarihinde Dımaşk kalesine hapsedilmiş, 20 Zilka'de 728 (26 Ekim 1328) pazartesi günü vefat edinceye kadar bu kalede zulmen hapis kalmıştır. Zindanda iken telif, zikir, Kur'an tilâveti ve Allah a dua ile meşgul olmuştur. Hatta hapiste yazdığı bir kaç risalesi vardır (en-Nedvi, a.g.e, s. 112-113) ölümü duyulunca halk kaleye hücum etmiş birkaç defa cenaze namazı kılınmış, o gün çarşı pazarlar açılmamış, cenazesinde takriben onbeş bin kadar kadın bulunmuştur. Dımaşk şehrinde birkaç bid'atçı dışında onun cenazesine iştirak etmeyen kalmamıştır. Tarihçiler tarihte Ahmed b. Hanbel'in cenazesinden sonra en çok onun cenazesinde halkın toplandığını kaydetmiştir. Uzak yakın İslâm beldelerinde Yemen'den Çin'e kadar onun gıyabında cenaze namazları kılınmıştır.

Zehebî onun hakkında şöyle demiştir: "Rükun ile makam arasında yemin ettirseler onun bir mislini görmedim, o da ilimde kendisinin dengini görmemiştir yemin ederim."